



Harun Demirtas (F)

## Spørgsmål om seksuelsundhed

25-02-2022

Sagsnummer I F2  
2022 - 2177

Kære Harun

Dokumentnummer i F2  
915296

Du har den 8. februar 2022 stillet følgende spørgsmål til forvaltningen om seksuelsundhed:

Sagsnummer i eDoc  
2022-0047002

1. *Hvordan er seksualundervisningen i dag i de københavnske folkeskoler?*

*Uddybning:*

*Jeg vil gerne vide, hvordan seksualundervisningen fungerer? Hvordan planlægger man det? Hvem planlægger det? Hvem bliver undervist? Er det kun folkeskolen, der får tilbud om dette, eller er der andre elever og studerende, der også får dette tilbud? Og hvor ofte gives der undervisning i seksuel og mental sundhed?*

2. *Hvem står for undervisningen?*

*Uddybning:*

*Er det lærerne, der underviser? Er der andre aktører, vi samarbejder med, som direkte har indflydelse på seksualundervisningen samt den mentale trivsel blandt unge? Og hvem bestemmer, hvem der skal udføre denne undervisning?*

3. *Hvad er den økonomiske ramme bag seksualundervisningen? Og hvordan har budgetrammen set ud de sidste fem år?*

*Uddybning:*

*Hvor meget har kommunen budgetteret seksualundervisningen til? Og hvem går midlerne til? Er det lærerne eller andre aktører? Og hvor meget er der tale om?*

4. *Hvad er mulighederne, hvis forvaltningen udvider undervisningen i seksuel og mental sundhed til andre skoler?*

*Uddybning:*

*Det giver god mening at have fokus på undervisningen i god tid. Derfor er folkeskolen meget vigtig. Men det er min opfattelse, at unge stadig gerne vil have denne undervisning, når de når en alder, hvor de ikke er i folkeskolen. Det kan være erhvervsskoler, gymnasier og lignende, hvor de er lidt ældre. Jeg vil gerne vide, om kommunen tilbyder dem (fx. gymnasierne) noget undervisning i seksuel sundhed og mental trivsel?*

Center for Politik og HR  
Ledelsessekretariatet  
Rådhuspladsen 1 1550  
København V

EAN-nummer  
5798009382160

*Og hvis dette ikke sker, om kommunen kan beslutte at gøre det, eller gøre det anderledes? Og hvordan ser forvaltningen for sig, at man kan gøre det muligt i samarbejde med gymnasier, erhvervsskoler osv.?*

5. *Hvordan vurderer forvaltningen fagligt den nuværende form for seksualundervisning, og er der noget forvaltningen selv vurderer der kunne forbedres?*

*Uddybning:*

*Jeg vil gerne vide, hvilke tilbagemeldinger forvaltningen får fra skolerne, og hvordan de tænker videreudvikle området.*

## **Besvarelse**

### Ad 1

I folkeskolen er sundheds- og seksualundervisning et af tre obligatoriske emner. Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab omfatter to kompetenceområder: Sundhed og trivsel samt køn, krop og seksualitet. De andre obligatoriske emner er færdslære og uddannelses og job. De tre obligatoriske emner er ikke tillagt et selvstændigt timetal, men indgår i undervisningen i børnehaveklassen og i undervisningen i de obligatoriske fag i 1.-9. klasse. Undervisningen er opdelt i tre trinforløb: Børnehaveklasse til 3. klasse, 4.- 6. klasse og 7.- 9. klasse. Det påhviler skolelederen at træffe beslutning om, hvilke fag undervisningen i de obligatoriske emner skal foregå i.

På de frie grundskoler (friskole eller privatskole) bestemmer skolen i høj grad selv, hvordan den ønsker at tilrettelægge undervisningen, eksempelvis hvilke klassetrin undervisningen skal foregå på og hvilken form undervisningen skal have. Der er dog krav i loven om, at undervisningen skal stå mål med folkeskolen, dette gælder også seksualundervisningen.

Gymnasier og erhvervsuddannelser er selvejende institutioner under Børne- og Undervisningsministeriet. Seksualundervisningen på gymnasier og erhvervsuddannelser er på nuværende tidspunkt ikke obligatorisk som i folkeskolen og de frie grundskoler.

### Ad 2

Det påhviler skolelederen at træffe beslutning om, hvilke fag undervisningen i de obligatoriske emner skal foregå i. Undervisningen udføres dermed af de lærere og pædagoger, der har de fag, som den enkelte skole har besluttet, at seksualundervisningen skal foregå i på de forskellige klassetrin og årgange.

Både folkeskoler og frie grundskoler tilbydes og benytter sig af Københavns Kommune supplerende seksualundervisning via Åben Skole, ligesom mange skoler også bruger sundhedsplejens tilbud om sundhedspædagogiske aktiviteter i 4.-5. klasse ift. emnet pubertet.

Via Åben Skole udbydes blandt andet to kurser i samarbejde med Sex og Samfund: *Køn, krop og grænser*, hvor eleverne klædes på til at skabe gode relationer og inkluderende fællesskaber online – også når det handler om køn, krop og grænser, og *Seksualundervisning*, der er normkritisk og dialogbaseret. Der gennemføres ca. 300 supplerende seksualundervisningsforløb om året via Sex og Samfund. Kurserne har også været gennemført under corona.

I samarbejde med Normstormerne udbydes - via Åben Skole - også ung til ung undervisning om LGBT+, hvor unge fra LGBT+ Danmark går i dialog med klassens elever om LGBT+-personers levevilkår, normernes indflydelse, med fokus på kønsidentitet og seksuel orientering. Der er i et samarbejde med Normstormerne, ved at blive udviklet kompetenceløft målrettet pædagoger og lærere med normkritisk LGBTI+undervisning om anti-diskrimination og anti-mobning. Kurserne udbydes via BUF-akademi. Der gennemføres typisk 60-70 supplerende forløb om året via Normstormerne. Der har dog været afholdt færre forløb de sidste to år under corona. I alt 21 forløb i 2020, og der forventes en tilsvarende opgørelse fra 2021. Der har været en lavere efterspørgsel på forløbene fra skolerne og flere aflysninger pga. corona.

Økonomiske bevillinger til supplerende seksualundervisning er politisk prioriteret.

### Ad3

Skolerne har ansvar for at prioritere seksualundervisningen inden for skolens samlede budget. Forvaltningen har ikke et overblik over, hvordan seksualundervisningen prioriteres på den enkelte skole.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen vedtog i oktober 2018, at der i 2019-2022 skulle afsættes 1.050.000 kr. til supplerende seksualundervisning til 4.-10. klasse fra Sex og Samfund, svarende til ca. 300 ung til ung-kurser.

Indsatsen "Normstormerne" har i årene 2016 - 2019 modtaget ca. 500.000 kr. årligt til at styrke skolernes undervisning inden for området LGBT og derigennem skabe øget trivsel og inklusion for alle elever. I Budget 2020 blev der bevilget 7.140 mio. kr. til en fortsættelse og udvikling af indsatsen "Normstormerne" i 2020 - 23, til brug for undervisning af børn og unge, samt til kompetenceudvikling af medarbejdere i de københavnske folkeskoler og institutioner.

#### Ad4

Gymnasier og erhvervsuddannelser er selvejende institutioner under Børne- og Undervisningsministeriet. Derfor vil en beslutning om implementering af seksualundervisning på uddannelserne som en del af den generelle undervisning ligge i ministerielt regi.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har ansvaret for sundhedstilbud til alle københavnere, herunder også seksuel sundhed. Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har indgået partnerskab med 32 københavnske ungdomsuddannelser og arbejder dermed i fællesskab om at forbedre elevernes trivsel og sundhed. Det bidrager til, at flest muligt gennemfører en ungdomsuddannelse. Partnerskabet har især fokus på elevernes trivsel, deres sociale og faglige fællesskaber, digitale vaner, at de unge har en aktiv hverdag og at færre unge udvikler stress, depression, ryger og drikker for meget alkohol.

Sundheds- og Omsorgsforvaltningen har i deres gældende bevilling til seksuel sundhed afsat 400.000 kr. til seksualundervisning hos Sex og Samfund til unge på ungdomsuddannelser og på botilbud samt klubber, da mange unge har deres seksuelle debut på dette tidspunkt. Undervisningen til ungdomsuddannelserne udgør en del af partnerskabet. Undervisningen sætter fokus på at øge de unges mulighedsrum i forhold til fx forebyggelse af uønsket graviditet og seksygmme, men også de etiske aspekter i forhold til at passe på hinanden i seksuallivet og viden om egne rettigheder. Indsatsen evalueres 1. halvår 2022.

#### Ad5

Forvaltningen får ikke tilbagemeldinger fra skolerne på deres gennemførelse af seksualundervisningen.

Ungerådet KBH har i marts 2021 anmodet BUU om at sætte fokus på bedre seksualundervisning i folkeskolen i Københavns Kommune (vedlagt som bilag), idet Ungerådet ikke oplever, at eleverne på skolerne i København, får den seksualundervisning, som de har krav på, og at undervisningen ikke lever op til de standarder, man kunne forvente.

På baggrund af Ungerådets anmodning har Børne- og Ungdomsudvalget godkendt, at skolebestyrelserne opfordres til at drøfte organisering og planlægning af seksualundervisningen på skolen. Forvaltningen udarbejder materiale til at understøtte dialogen i skolebestyrelserne. Derudover understøtter BUF lærerne med inspirationsmateriale, som de kan gøre brug af i undervisningen.

Ungerådet har desuden ønsket midler til kompetenceløft af lærere, der ikke blev imødekommet i budget 2022. I stedet blev der i budget 2022 afsat midler til at styrke seksualundervisning i folkeskolen. Der afsættes 1,2 mio. kr. årligt på service i 2022-2025 til at udvide nuværende tilbud om seksualundervisning under Åben Skole, så flere skoler kan gøre brug af tilbuddet samt udvikling af nye undervisningsforløb, herunder undervisningsforløb målrettet indskolingen og udskolingen. Det forudsættes at lærere, der har deltaget i forløbene, opnår kompetencer til at kunne fortsætte undervisningen hjemme på skolerne.

Prioritering af ressourcer og tid på skolerne til et kompetenceløft af lærere og pædagoger indenfor seksualundervisningen kan være et greb i arbejdet med at løfte kvaliteten af undervisningen.



## Anmodning

### Ungerådet ønsker bedre seksualundervisning i folkeskolen i Københavns Kommune

#### Motivation

Sex, seksualitet, køn, grænser, normer, seksuelle rettigheder mm. er emner, som har stor betydning for det enkelte menneske. Et velfungerende sexliv og viden om egne og andres grænser, normer og måde at leve på, er en vigtig del af et godt liv.

Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab er et obligatorisk emne i folkeskolen fra børnehaveklassen til 9. klasse. Emnet har ikke et krav om timetal, men skal indgå i undervisningen i de obligatoriske fag.

Ungerådet oplever ikke, at eleverne på skolerne i København, får den seksualundervisning, som de har krav på, og mange steder lever undervisningen heller ikke op til de standarder, man kunne forvente. Lærerne er ikke klædt godt nok på til at undervise i emnet, og ofte bliver det med et snævert fokus på forplantning og heteroseksuelle relationer.

Vi kan se, at vi i Ungerådet ikke er alene om, at syntes, at der er mangler i den måde, der undervises i emnet på. Undervisningsministeriet lavede i 2019 en evaluering af faget, og den viste, at der mangler ledelsesmæssig prioritering og en klar ansvarsfordeling i forhold til undervisningen. Undersøgelsen viste også, at lærerne kun i ringe omfang kender rammerne, og at eleverne oplever, at undervisningen på folkeskoler er utilstrækkelig, når det gælder emner som rettigheder, normer, mangfoldighed, reproduktion og seksualitet samt seksuel sundhed (Evaluering af sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, Als Research, januar 2019).

Det er ikke godt nok. Børn og unge har krav på, at få viden og oplysning om mangfoldige seksualitet og køn, grænser, normer osv. og få mulighed for at drøfte det med hinanden og med lærerne. Det kræver, at skolerne prioriterer emnerne og formår at indarbejde det i de obligatoriske fag, og det kræver at lærerne er klædt godt nok på, til at kunne varetage undervisningen.

#### Forslag

Derfor vil Ungerådet anmode om, at få lov til at foreslå følgende tiltag:

1. Det skal være et krav, at alle skoler i Københavns Kommune har emnet og dets aktiviteter beskrevet i deres årsplan, hvor det

Marts 2021

Sagsnummer  
2020-0825680

Dokumentnummer  
2020-0825680-9

Sagsbehandler  
Line Jørsum Mortensen

Center for Politik og HR  
Fagligt Indhold og Kvalitet  
Gyldenløvesgade 15  
1600 København V

EAN-nummer  
5798009371201

[www.kk.dk](http://www.kk.dk)

fremgår, hvornår og med hvad man vil undervise i seksualundervisning i løbet af året. Ungerådet har følgende ønsker til emner, som skal indgå i undervisningen:

- Samtykke
  - Forskellige seksualiteter (undervisningen handler mest om hetro, hvor Ungerådet mener, at den skal have fokus på alle seksualiteter)
  - Homofobi, transfobi og diskrimination
  - Ligestilling
  - Normkritik
  - Online opførsel
  - Sexisme
  - Porno, nydelse og onani
  - Pubertet
  - Kønsidentitet (non binær og forskellige køn)
  - Køn og pronominer
  - Grænser
2. Ungerådet ønsker, at Københavns Kommune stiller krav om at der undervises i faget minimum 10 lektioner på hver årgang. Det skal sikres, at skolerne rent faktisk leverer undervisning i det antal timer – fx ved at det indarbejdes som et særligt fokus i skolebestyrelsens tilsyn med skolen.
  3. Vi vil have afsat midler til at alle lærere i Københavns Kommune, som skal undervise i faget, skal efteruddannes indenfor faget (såfremt de ikke er nyuddannede og har haft faget som tilvalg på læreruddannelsen). Vi ønsker, at det skal være et krav i Københavns Kommune fra 2025, at alle lærere, der underviser i faget, enten skal have gennemgået efteruddannelse i faget eller have haft det som tilvalg på læreruddannelsen.
  4. Lærerne skal have lettere adgang til inspirationsmaterialer og tilbud indenfor emnet seksualundervisning. Der eksisterer allerede en række tilbud, som skolerne kan gøre brug af i seksualundervisningen (fx Sex & Samfund, Fortællertid.dk, Normstormerne, Ung til Ung mv.) Tilbuddene skal samles et sted, sådan at lærerne nemt kan tilgå dem, og får et overblik over dem.

Vi foreslår, at der udarbejdes inspirationsmateriale til:

- Hvordan man målretter seksualundervisningen til de forskellige aldersgrupper med særligt fokus på de små klasser.
- Hvordan man kan integrere samtykkeloven, normkritik og seksuel mangfoldighed i undervisningen.
- Hvordan temaerne i seksualundervisning behandles i skolens øvrige fag og hvordan det kan indgå som tværfagligt emne for en fx temauge eller projektopgave.

Dette skal suppleres af det materiale, der allerede er til rådighed, og skal ligge samlet samme sted, som oversigten over tilbudene. Materialet skal være let tilgængeligt og ligge sammen med de øvrige undervisningsmaterialer udbudt af Københavns Kommune.

Ungerådet stiller sig desuden til rådighed med sparring, når der skal udvælges emner og evt. udarbejdes materiale til faget.